

NR. 3 NOVEMBER 2018, 26. ÅRGANG

Maihaugbladet

MEDLEMSBLAD FOR DE SANDVIGSKE SAMLINGERS VENNER

MEDLEMSINFORMASJON

De Sandvigske Samlingers Venner (DSSV) ble stiftet i 1932. Maihaugvennene har som formål å støtte driften og utviklingen av museet. Gjennom dugnadsinnsats og direkte gaver opplever vi at venneforeningen er med på det som skjer. De siste år har DSSV gitt mer enn 1 mill. kroner årlig i direkte støtte til museet.

Som medlem av DSSV får du fri inngang på Maihaugen i et kalenderår, rabatt på de fleste varer i Maihaugbutikken, (ikke bøker), fri inngang på Maihaugens egne arrangementer som Barnas Sommer- og Vinterdag, Julemarkedet og St.Hansaften, og du slipper da å stå i billett køen. I tillegg får du direkte invitasjon til spesialarrangementer (når du har registrert din e-postadresse, se neste side). Maihaugbladet får du i posten tre ganger pr. år.

MEDLEMSKONTINGENT

Livsvarig medlemskap kr. 7500,-
Enkeltmedlemskap kr. 450,-/kalenderår
Familiemedlemskap kr. 750,-/kalenderår
Familiemedlemskapet gjelder et par i bundet relasjon og egne barn under 16 år/barnebarn under 16 år. I vinterhalvåret kan du i tillegg ta med en gjest.

ÅPNINGSTIDER TIL

FRILUFTSMUSEET VIA PORTENE

Portene er stengt i museets åpningstid. Medlemmer i venneforeningen må derfor benytte hovedinngangen for å få tilgang til friluftsmuseet. Utenom høysesongen er portene åpne 07–11 og 16–22 alle dager unntatt mandag, da portene er åpne 07–22.

De Sandvigske
Samlingers Venner

Maihaugen 2609 Lillehammer
Bankgiro 2000 05 17608
Informasjon: tlf 61 28 89 00
e-post: venner@maihaugen.no

Redaktør: Kristin Helland
Grafisk produksjon: Dialecta

INNHOOLD

Leder	side 3
Salen der alle føler seg vel	side 4
Velkommen inn	side 6
Enda bedre venner	side 7
«Skjulte» skatter	side 8
«The decision is Lillehammer»	side 9
Maihaugen som skolestue og lærere i spennende klær	side 10
Julemarkedet på Maihaugen	side 12
Fra jord til bord	side 14
Toten på langs og tvers	side 15
Det aller helligste	side 16
Viktig informasjon til alle medlemmer	side 18
Ressurspersonene	side 19
Program for Lillehammer-museene	side 20

GI BORT EN OPPLEVELSE!

Vårens forestillinger lanseres kontinuerlig, og det er nå man kan sikre seg de beste billettene. Se alle arrangementer i Maihaugsalen på maihaugsalen.no/program

Riksteateret viser forestillingen «Georgs magiske medisiner» i Maihaugsalen 22. november.

Forsidefoto: Camilla Damgård / Maihaugen

Kjære Venner!

Svend Strand, Styreleder DSSV

Også 2018 har vært et begivenhetsrikt Maihaugenår. Det er mange høydepunkter. Veldig viktig er at Lillehammer Kunstmuseum og resten av Stiftelsen Lillehammer Museum er slått sammen. Dette gir alle Stiftelsens avdelinger: Kunstmuseet, Forfatterhjemmene og Maihaugen et enda bedre grunnlag for samarbeidsprosjekter og kostnadseffektivitet gjennom felles administrative funksjoner.

Andre store saker i 2018 har bl.a. vært: Åpning av Dronning Sonjas barndomshjem, utvikling av ny Hyttegrend, forsterkning av Barnas Maihaugen, en rekke utstillinger, helt nytt teknisk anlegg i Maihaugsalen og start av museets utvidelse nordover. At så mye skjer viser at vi har et levende museum som på ingen måte hviler på sine laurbær, men gir oss venneforeningsmedlemmer, og alle andre, stadig nye opplevelser og gode grunner til hyppige besøk!

Vi takker for at dere også i 2018 har vært medlemmer i venneforeningen. Det er med god samvittighet og god grunn at jeg anbefaler på det sterkeste at medlemskapet i venneforeningen opprettholdes også i 2019. Dere skal gis god valuta for pengene både gjennom besøkene på Maihaugen og ved alle de andre tilbudene som medlemskapet omfatter.

I år har vi gått over til et nytt medlemskaps-system som gir oss og dere muligheten til å gi hverandre raskere og bedre informasjon og tilbud. Slike tilbud og info får dere nå (som dere

forhåpentligvis allerede har oppdaget) direkte på e-post eller som SMS-melding. De som ikke får dette må sende oss sin e-postadresse og mobiltelefonnummer, slik at også dere kan få bedre service fra oss. (Se notat om dette nedenfor/på side 18).

Dette innebærer dessuten at faktura for medlemskontingent 2019 sendes ut fra dette systemet, se egen beskrivelse på side 18. Vennligst les og følg beskrivelsen der om dine muligheter for bruk av systemet, samt om fakturering og betaling av 2019-kontingenten.

I løpet av året har det forekommet enkelte episoder hvor noen medlemmer har hatt urimelige forventninger til at betjeningen på Maihaugen skal gi dem eksklusiv spesialservice utover sine medlemsbetingelser. Vi beklager at Maihaugens personell (heldigvis helt unntaksvis) gjennom dette er blitt sjikanert og utsatt for kjedelige episoder. Jeg henviser her til artikkelen «Enda bedre venner» på side 7, hvor Maihaugens direktør Jostein Skurdal har beskrevet dette nærmere.

Lykke til med videre lesing av bladet, og et fruktbart og nyttig medlemskap i DSSV også i 2019.

VEL MØTT på Julemarkedet 1. og 2. desember og til mange besøk på Maihaugen også i 2019!

GI OSS DIN E-POST ADRESSE

Dere har vært flinke, nå har vi 1 500 medlemskap med e-postadresse, men fortsatt er det ca 1 100 som ikke har oppgitt denne. Når vi har fått den, kan vi sende deg direkte alle våre medlemstilbud og aktuell og relevant informasjon. Fyll ut skjemaet som du finner på vår hjemmeside, søk etter Maihaugen og Venneforeningen eller tast inn: maihaugen.no/om-maihaugen/venneforeningen

Salen der alle føler seg vel

Maihaugsalen er en av landets beste saler for scenekunst og konserter.

Av Per Martin Gundersen

Salen ble bygget til OL-94 og har særdeles gode akustiske kvaliteter. Det er fra Stiftelsen Lillehammer museum sin side et ønske om å være en attraktiv arena for kjente artister, kor, orkester, teater, forelesere og andre utøvere av scenekunst, og i den forbindelse må salens teknikk stadig utbedres og fornyes for å tilfredsstille de krav som settes i markedet.

Maihaugsalen har i dag et eldre snorloft med 28 motoriserte scenetrekk og 3 akustiske him-

linger. Disse tilfredsstilte ikke dagens krav til funksjonalitet i forestillinger og den driftsstabilitet som er ønskelig.

Det var også begrenset mulighet til å skaffe reservedeler til deler av anlegget og spesielt da elektronikken.

Det har ikke vært satt av investeringsmidler til en slik utskifting, men nå har vi fått tilskudd fra stat, kommune og fylkeskommune for å kunne gjennomføre oppgraderingen.

Maihaugsalen har stadig store forestillinger.

Bright Norway, med avdeling på Lillehammer, ble valgt i konkurranse med fire andre firmaer i Nederland, Tyskland og Østerrike.

Leietakere og publikum vil dog ikke merke forskjell, da det kun er scenemaskineriet som er skiftet ut. Men driftssikkerheten er betydelig bedre og deletilgangen vil ikke være et problem på lang tid.

RIKSTEATERSJEFEN OM MAIHAUGSALEN

Det er alltid litt ekstra spennende å komme til Maihaugsalen. Jeg har selv bodd på Lillehammer og vet hvor langt utenfor allfarvei Maihaugen kan kjønes, der den ligger så vakkert over byen, men ikke helt innen gangavstand. Så i ukene før spilledagen vår følger vi med på billettsalget – blir det fullt denne gangen?

De siste årene har det faktisk vært dét, og da er det jo ekstra stas. Og det er ikke bare fordi fullsatt sal gjør besøket vårt meningsfylt. Det er vel så mye fordi Lillehammer-publikumet er, ja, hva skal jeg si – litt ekstra kresent? De vet iallfall hva de liker, og derfor også hva de ikke liker. Og sånn er det vi teaterfolk vil ha det – vi vil kjenne engasjementet i salen. Det er i samspillet mellom sal og scene at vår kunst har sin mening.

Og når selve salen er et så godt sted å være, så god å spille i, og et sted der vi også opplever at publikum befinner seg vel og kjenner seg hjemme, ja, da er det bare oss selv det står på – slik det skal være.

Så – for oss på Riksteatret er Maihaugsalen et kjærkomment stopp på vår lange turnérute landet rundt. Her henter vi alltid litt ekstra inspirasjon, og her er det sted der vi vet vi kan yte vårt beste.

Tom Remlov
Riksteatersejef

Tom Remlov

Velkommen inn

Av Kristin Helland

Etter at Dronning Sonjas barndomshjem Tuengen allé 1 b ble åpnet for publikum i august i år, har det til tider vært kø for å komme inn. Maihaugen har fått en ny og viktig attraksjon!

Malmester Rune Volden i arbeid.

Førsteintrykket er lunt, hjemlig og hyggelig, men overveldende på samme tid. Når du kommer inn i hallen – den romslige entreen – blir du stående og se deg rundt. Både vegger og tak er dekket av nydelige, mørk brune og blanke treplater.

«Her er det akkurat slik det var en gang,» sa kongeparet da de fikk se hallen ferdig restaurert.

Gjennom årene hadde dette 30-tallshuset selsvagt endret både form og farger, men nå var målet å bringe det tilbake til det opprinnelige.

«Det var en artig, men krevende utfordring», sier Rune Volden, maleren som har klart jobben å få hallen så gjenkjennelig at alle blir glade og stolte. Det har vært et tidkrevende arbeid som har krevet akkurat den ekspertisen som håndverkerne på Maihaugen kan vise.

«Dette har vært en møysommelig jobb», sier maler Rune, «ettersom 120 plater skulle ha 6–7 strøk».

Tresorten som er brukt, er finérplater av Afrikansk Gabon. Prosessen gikk ut på at platene ble fuktet med vann for at fibrene skulle reise seg. Så ble alt pusset ned og påført Benar-olje. Oljen gjorde de 120 platene rød-aktige. Deretter fikk de svart og grønn lasur, samt blank olje som siste strøk. Alt dette ble gjort i malerbrakkva øverst på Maihaugen. Et skap som sto ved trappen opp til 2. etg var originalt, og det satte standarden.

Da var det sikkert spennende å se platene ferdig montert og høre hva ekspertisen sa!

«Dette huset er ett av de beste restaureringsprosjektene jeg har sett» var dommen fra malerkonservator Jon Brønne. Han regnes som en av nestorene i Norge på dette feltet.

Fra prosjektlederen Torger Korpberget fremheves også Maihaugens egen arbeidsformann Frank Larsen. «Han er spesielt flink til å se detaljer», sier Korpberget, og han fortsetter: «Vi er alltid spent på om alt blir som det skal. Det er nesten litt skummelt».

Denne gangen er det ikke tvil om at de har lyktes, og Maihaugen kan i stor grad takke sine flinke medarbeidere for resultatet.

Vi venter spent på restaureringen av resten av huset.

Foto: Camilla Damgård / Maihaugen

Enda bedre venner?

Av Jostein Skurdal

Medlemmer i venneforeningen besøker ofte Maihaugen, året rundt. Dette setter vi selvsagt stor pris på, og vertskapet på Maihaugen melder om mange og hyggelige møter med dere. Samtidig skjer det litt for ofte at regler og retningslinjer som følger vennekortet ikke blir fulgt. Hva som er årsaken til dette vil jeg ikke mene noe om, men jeg ønsker å minne om at disse reglene gjelder for medlemmer av venneforeningen:

- **Ha alltid med deg vennekortet – og vis det uoppfordret når du skal ha billett.** Selv om du går her ofte og etter hvert syns at det bør være unødvendig å vise det frem, så er det faktisk nødvendig. La det ikke være opp til de i vertskap å kjenne deg igjen, kanskje er det også en ny ansatt som står der.
- **Gå alltid innom billetten eller butikken for å få billetten/klistrelappen.** Dette er viktig for at vi skal ha korrekt statistikk over besøkende.
- I lavsesongen kan du ha med **1 stk. ekstra** på kortet ditt.
- I høysesongen kan du ikke ha med noen ekstra på kortet ditt.

- Familiekort gjelder for deg + ektefelle/samboer + barn/barnebarn inntil 16 år.

Kanskje vil noen mene at dette kan oppfattes som småting, eller at de som jobber på Maihaugen er lite fleksible. Problemet er at de som jobber i vertskap møter dette veldig ofte.

Kanskje tenker du også at du som venne-medlem bør behandles på en annen måte enn en vanlig turist som besøker Maihaugen på et drop-in besøk en tilfeldig dag? Kanskje tenker du at det er unødvendig at du skal stå i kø og vente på billetten når du tross alt bare skal gå igjennom friluftsmuseet fordi det er gangveien din fra jobb?

Når jeg velger å ta dette opp er det med ønske om å legge til rette for et godt besøk til alle som besøker oss og som jobber her. Vi må balansere mellom å legge til rette for lokalbefolkning og naboer på beste måte, og å ivareta vår oppgave som museum. Ved at portene står åpne morgen og kveld tilbyr vi et flott turområde for de som ønsker det, og som medlem i Venneforeningen får du fri adgang til museet og mange gode tilbud.

Velkommen til Maihaugen!

«Skjulte» skatter

Av Ivar Olstad med hjelp av konservator Kåre Hosar

Har du besøkt den faste utstillingen «Folkekunst i Gudbrandsdalen»? Litt bortgjemt, der oppe i 2. etasje, nord for dørene inn til Maihaugsalen? Det er lett å overse den, og om man går inn, blir det kanskje til at man litt for raskt feier igjennom rommene. Det er i så fall dumt, for her er mye interessant. Og ofte flott.

Flottest, og derfor plassert fremst, ser vi sølvsamlingen fra Kvarberg i Vågå, der den prektige suppeterrinen skinner oss sterkest i øynene. Den er trolig skapt i Oslo, og både gullsmedene Frisenberg i Lillehammer og David Andersen i Oslo har laget mange kopier gjennom årene siden Anders Sandvig kjøpte samlingen av gardbrukeren i 1905. Handelen er forresten en god – og her for lang – historie, som Sandvig forteller utførlig i boka si «I arbeid og fest». Men den er karakteristisk for gründerens raske beslutningskraft: Han visste om skatten få hadde sett, hørte at en engelskmann bød, uten å vite summen, ga beskjed om å overby med 15 % og fikk Lillehammer sparebank til å skaffe pengene. Alt i hui og hast, og for 7 500 kroner var sølvet hans – eller rettere: Bankens.

Maihaugen har en lang rekke sleder i sitt magasin, men den fineste av dem alle kan du se ved siden av sølvsamlingen; praktsleden fra Graffer i Lom. Enmannssleden med plass til en kusk bakpå fortjener virkelig et nærstudium i godt lys. Den er sannsynligvis fra

1750-åra, og det er trolig den vidkjente Jakob Klukstad som er mesteren, både for treskurd og maling. Se på detaljene: skrekk-fjeset foran, akantusrankene i smedarbeidet, maleriene med dekor og jaktskildringer. Det fortelles at garden fikk laget ny slede av slikt slag til hvert bryllup på garden, og Folkemuseet på Bygdøy har en tilsvarende – også den sannsynligvis med utgangspunkt i Graffer.

En gjenstand behøver ikke å være flott for å være severdig eller tankevekkende. På motsatt side på sleden henger det på veggen et uanse- lig lite møbel: et rødmalt skap. Det er grovt i utførelsen, plankene spriker, smedarbeidet er av enkleste slag. Malingen er tilsvarende; klint på tjukt og uten særlig håndlag. Vi vet ikke hvor gammelt det er, hva det ble brukt til, og heller ikke hvorfra, annet enn at det stammer fra Fåberg – fra ei fattig stue, og at det kanskje var

der salmeboka og andre viktige papirer ble oppbevart. Eller brennevinsflaska? Men gå nærmere. Se hvordan de har forsøkt å gjøre skapet penere ved å lage mønster i malingen med en gaffel eller noe slikt. Border, bølger og vinkler som gjør at møbelet får personlighet og viser oss en litt rørende pynteglede også der hvor den har kummerlige kår.

«THE DECISION IS LILLEHAMMER»

Av Kristin Helland

«Lillehammer er en kjempefin by, Lillehammer, du har klart det på ny».... Slik sang 2000 barneskole-elever i Storgata under Ungdoms-OL 2016.

Norges Olympiske Museum inviterte i høst byens befolkning til visning av filmen som var blitt laget 30 år etter at IOC-president

Samaranch 15. september 1988 sa: «The decision is Lillehammer». Jubel og elleville scener som voksne husker.

Men NÅ er det på tide å vise kommende slekter hva som hendte med Lillehammer mens foreldrene deres vokste opp.

9-åringene som var på visning, fulgte ivrig med på filmen og sa høyt og tydelig. «Lillehammer må lage OL en annen gang også!»

Ja, det blir spennende å følge med på hva både idretten og politikerne bestemmer seg for!

Undrende, overrasket og imponert.

Maihaugen som skolestue og lærere i spennende klær

Av Kristin Helland

Camilla Granlien hadde skatter å vise elevene. Når man leter, så finner man.

I løpet av en høst er det mange klasser og skoler som bruker Maihaugen som arena. Ikke bare er det annerledes å bruke Øygarden eller den gamle Storgata som klasserom, men lærerne er da så kule! Kledd seg ut har de også.

Onsdag 26. september var 6. klasse fra Vingar skole i Øygarden og hørte på Camilla Granliens forestilling «Jeg fant, jeg fant». Det ble sang og tydeligvis en fjtrende fortelling om jakten på kulturskatter.

Omtrent samtidig kom det to busslaster med 5. klassinger fra Sør-Fron og Venabygd. «Brevet» het teaterstykket de skulle oppleve. Stykket var

alt annet enn vanlig teater – det skjedde noe bak hvert et hjørne. Skuespillerne var en gammel-dags apoteker, en ung postdame og en merkelig figur som kalte seg «håndverksorakel».

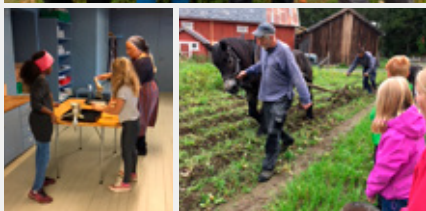
Etter forestillingen kunne lærerne fortelle om begeistrede og litt «gira» elever som syntes de hadde hatt en super skoledag. Og de ville gjerne tilbake!

Foto: Esben Haakenstad

Foto: Audbjørn Rønning / Maihaugen

Foto: Audbjørn Rønning / Maihaugen

Når det er elevene selv som har gravet opp potetene, er det lett å vise begeistring.

«Ta en potet»

Hammartun skole på Lillehammer er godt kjent på Maihaugen. Det er ikke underlig, siden veien fra skolen deres er kort. Men uten ivrige og interesserte lærere ville ikke elevene blitt så godt kjent der og fått så mange morsomme opplevelser.

I høst var det potetopptaking og lefsebaking for 4. klassingene. Stor entusiasme. I dagene som fulgte, var det flere som fortalte at de hadde laget potetlelse for familien. Ny kompetanse innenfor faget «Mat og helse»...

Stine, én av lærerne i 4. klasse, sier at når temaet passer, er et besøk på Maihaugen helt perfekt. Hun merker ny oppmerksomhet og stor begeistring hos elevene. Da blir det lett å sette av tid til å oppsøke museet på nytt. Maihaugen kan brukes til så mye», sier Stine. «Og de som formidler, er kjempedyktige!»

JULEMARKEDET PÅ MAI

– arrangementet som bare vokser og vokser

Av Kristin Helland

Første helgen i advent skjer det. Slik har det vært hvert år. Hvert år så lenge noen kan huske. Til å begynne med kom det noen få hundre besøkende, i 2017 var det mer enn 11 000 innenfor portene.

Foto: Bård Gundersen

Maihaugbladet har snakket med Eli Lindstad, som både hadde bilder og minner fra de første gangene Lillehammer Husflidslag engasjerte seg og laget marked på Maihaugen. Bildene var fra 1991, men da hadde husflidslaget allerede i flere år hatt julemarked både nede i byen og på Maihaugen. De første årene på Maihaugen holdt de til i Maihaugrestauranten, men så skulle den rustes opp, og dermed kom utemarkedet på plass.

Eli Lindstad kan fortelle at de første årene hadde de 3–4 bord utenfor Gjestestua og

Kirkestua Det som ble solgt, var årets husflidarbeider produsert av de mange medlemmene av dette aktive husflidslaget. Til å begynne med var markedet åpent kun en dag: 1. søndag i advent fra kl. 12 til kl. 15.

Lillehammer Husflidslag solgte ikke bare tradisjonell husflid som strikkasokker og treboller. De hadde i noen år eget bakeri og solgte veldig mye kaker, samt deilige, ferske boller og varm gløgg og kaffe.

Da skjønner vi at Lillehammer Husflidslag må ha vært en stor og dyktig gjeng. Eli Lindstad

HAUGEN

Verken markedsbord eller julenisser forandrer seg fra år til år, men nye produkter kommer stadig til.

Eli Lindstad

kan fortelle at de har hatt opptil 200 medlemmer i laget, men selvsagt har ikke alle vært like aktive. Kanskje det er én av de mest sentrale Maihaugbladet har fått fatt i ?

Eli understreker at variasjon i produkter har alltid vært et mål, og i den sammenheng har de alltid ønsket seg flere mannlige og aktive medlemmer. Det er ikke minst viktig nå når tresløyd lenge har vært et forsømt kapittel i skolen.

Da kan samme Eli fortelle at husflidslaget i mange år gjennomførte husflidsaktiviteter for barn i Kirkestuen og at dette nå vide-

reføres med «Juleverksted» i bygningen der Postmuseet holder til. Ta gjerne med ungene 1. eller 2. desember og se hva de kan få oppleve!

På denne nettadressen kan man lese om Julemarkedet på Maihaugen 2018 som arrangeres lørdag 1. og søndag 2. desember: www.maihaugen.no/julemarked

Vel møtt!

*Kiste bak kiste
bak kister.*

*Helge Sognli orienterer
om rustningsdeltaljene.*

Det aller helligste

– Dere er heldige. Her er det få som slipper inn. Ikke mange av de ansatte heller, for dette er stedet for orden og kontroll! sier Helge Sognli, som etter eget utsagn er sjefen for kontrollfrikene på Maihaugen, og slipper gruppen inn i Magasin A.

Tekst og foto: Ivar Olstad

Det er, og skal være, fordeler med et DSSV-medlemskap. I år har styret arrangert flere spesialomvisninger, og nå senest i september en vandring i og orientering om de mildt sagt innholdsrike fire magasinene. De to eldste finner vi langt inne og langt nede i hovedhuset, bak kontorene og verkstedene som vi heller ikke kommer til uten videre. Og «det aller helligste» er altså Magasin A.

To forhold slår en besøkende der inne mellom reolene: Det absolutte mangfoldet av kunst, kjøkkenredskaper, seletøy, våpen... Alt! Og så mengdene av tilsynelatende det samme: hauger

av mangletrær – klynger av bondeøkser osv. – Men hver og en gjenstand er unik, sier Svein Gynnild – Her kan forskere komme og fordype seg i sine interessefelt, og sende en takknemlig tanke til de «nerdene» som har gjort det mulig å skape slike samlinger.

Inntaket av gjenstander er for øvrig blitt betydelig spisset i den senere tid. Nå er det «Hus og hjem» som er hovedtema, og hvor et «ja takk!» sitter løsest om noen har noe å tilby.

«Magasin B» – enda lenger ned i bygningen er tomt for øyeblikket. Men fullt skal det bli. Opplandsarkivet avdeling for Sør-Gudbrandsdal

Ridderskallet ruver blant framskapene.

Olav Taskerud har full kontroll med husgeråd og OL-gjenstander.

har, som man vil vite, i mange år holdt til i kjelleren under Salvesen- og Nordstrand-gården i Byavdelingen. Etter jul blir det flytting til hovedhuset, til klimastyrte omgivelser der de om lag to kilometer arkivhyller får sin endelige plass. Rett temperatur og fuktighet er vesentlig for papir, og ikke minst for sårbar nitrattfilm og de 800 000 fotografiene som Maihaugen også har ansvaret for. Og ansvaret tynger på mange vis: Ikke minst det å holde mugg og møll og andre insekter på avstand.

Ut av hovedhuset, opp forbi Byavdelingen og inn i skogen, der ligger blant mye annet to

«telt» med tykke vegger, hver på 840 kvm. grunnflate. Med en «annetasje» i ett av dem blir det jamt to mål med stabilt klima for større gjenstander. Her har Olav Taskerud full strek-kodekontroll på allverdens vogner, stoler og bord, OL- og Postmuseum-gjenstander. Her holder også hus de kostbarheter som sommertid er deler av interiørene ute i Bygda, men som ikke har godt av vinteren der.

En slik omvisning i magasinene og møte med de som arbeider der, gir enda en forståelse av hvor stor Maihaugen er, og hvor spennende...

Fra jord til bord

Tekst og foto: Ivar Olstad

Det levende museum Maihaugen summer av liv sommerstid. Mennesker og dyr om hverandre.

Hva gjelder de sistnevnte, så er det bonden og hans to hjelpere som styrer med dem. Blant annet. For på Maihaugen er det gardsdrift, må vite. Det kan innebære griser som blir slaktet i all offentlighet til jul og hengt opp som skinker. Eller byggåker som gir mel til vassgrauten, den Øygardsfolket og skeptiske turister hygger seg med til dugurds. Og gjerding for å holde geitene på plass. Eller kyrne, i hvert fall.

Maihaugbonden Anders og frivilligdrenge Tore har i tillegg til det mangfoldige praktiske arbeidet også lagt seg til pedagogikken. En gang i sommeruka – hver torsdag kl. 13 – stiller de opp i busserullene og geleider folket gjennom gardsdrift slik den var for hundre år siden under mottoet «Fra jord til bord».

Herved hjertelig anbefalt:

På humørfyllt vis beforder de kunnskap om bruk av ljåjønn og nødvendigheten av å samle lauvkvist – 50 stk. i en bunt. Om vatning på gammelt vis slik folk i Ottadalen reddet avlingen «om bare vårherre skaffet varmen» gjennom et avsindig arbeid med tømmerrenner og spredning med armkraft og vassreku. Og om tresking der Maihaug-bronen går tålmodig rundt i hestevandringen og via et intrikat stykke ingeniørarbeid – alt laget i tre – gir fart til den fortsatt fullt brukbare maskinen. Også den i sin tid hjemmelaget, kun av tre.

45 minutter i selskap med disse karene, og respekten for gammel-tida og folkene da og der vokser betraktelig.

Den allsidige museumsbonden Anders Hagen forteller, og drengene hans hjelper til.

Turgeneral Anne Lise Gjestvang takker vertinne Nina Balke på...

... storgården Vestre Balke med veggmaleriene i 1. etasje.

Toten på langs og tvers

Tekst: Ivar Olstad | Foto: Svend Strand

Det er nesten merkelig; år etter år kan en vennetur-referent melde det samme: Stemningen i full buss og rundt bord utmerket. Programmet interessant, ofte rent spennende og iblant direkte imponerende. Og været – første søndag i september står tydeligvis under høyere beskyttelse. Gid det fortsetter slik!

Denne turen dekket Toten-kultur i vid forstand. På Kapp ligger den gamle «Viking Melk»-fabrikken, nedlagt i 1926 etter noen uhyre aktive tiår. Det digre, sveitsiske Nestle-firmaet har mye av sitt utspring der. Nå er det museum: Halvparten industrihistorie, resten Mjøs-miljø. Med våre gode guider blir vi kunnige. Og bevisste! (Eks.: På det mest brukte oppvaskmiddel står det med bitteliten skrift «Skadelig, med langtidsvirkning, for liv i vann».)

Noe av det fine med DSSV-turene er at vi får komme inn på steder man ellers kjører uvitende forbi. I år åpnet folket på garden Vestre Balke sine dører og viste oss Peder Balkes vegg-

malerier – en opplevelse som i malerikvalitet gikk klart utenpå det kjente Balkesenteret på Billerud. Og kultur på en annen måte fikk vi på Vang gard i Totenvika, der ekteparet Gjestvang trakk oss inn i grønnsakenes mangfoldige verden av arter, dyrkingsmetoder, markedsføring og innovasjon. Og økonomi, ikke minst.

Lina og Tor, velkjente Bødalen-verter fra Kulturstua i Ro, har skiftet beite, og pirrer nå ganer i «Ditlevines utsikt» tett ved Amtmandsgården Stenberg; igjen gedigen kultur fra to ulike vinkler.

Balke i storsalen på Billerud.

Per Odd Gjestvang orienterer om grønnsakdyrking.

VIKTIG INFORMASJON TIL ALLE MEDLEMMER

Av Svend Strand

Nytt medlemsregistersystem

Vi har lagt om til nytt medlemsregistersystem som gir deg og oss mange fordeler ved at vi nå kan gi dere direkte via e-post eller SMS helt aktuell og oppdatert informasjon, samt tilbud om reiser, spesialomvisninger for medlemmer etc.

For å sikre at all informasjon vi har om deg er korrekt, så ber vi deg sjekke det ved å følge instruksene som du får når vi sender ut fakturaene for medlemskap 2019. Du vil motta det som e-post eller SMS i løpet av de nærmeste ukene.

Fakturering av medlemskontingent

For de 1600 av våre medlemmer hvor vi har en e-postadresse, vil du få en e-post, samt en SMS, som inneholder faktura som kan betales via nettbank eller direkte med ditt vanlige debet-/kredittkort. Sammen med dette blir du vist alle opplysninger vi har i vårt register om ditt medlemskap. Du blir bedt om å gjennomgå, eventuelt korrigerer, og bekrefte at opplysningene er korrekte. På den måten sikrer vi at kommunikasjonen med deg er korrekt.

*De ca. 1000 medlemmene hvor vi har et mobiltelefonnummer, men ikke e-postadresse, vil få en SMS som inneholder lenke til faktura og samme meldinger/informasjon som er beskrevet ovenfor. **Husk da spesielt på å fylle inn din E-post adresse** slik at du for fremtiden får all oppdatert og relevant informasjon tilsendt.*

Medlemskort

I det nye systemet vil du ikke få tilsendt medlemskort i papir i og med at du får faktura elektronisk. Du må derfor hente ut ditt medlemskort fra systemet og lagre det på din telefon eller skrive det ut. En egen beskrivelse for hvorledes du gjør det vil du finne på vår hjemmeside når du mottar fakturaen.

I tillegg vil vi tidlig i 2019 sende ut melding på e-post eller på en SMS til alle som har betalt. Meldingen vil ha medlemskortet ditt som vedlegg. Husk at medlemskortet alltid skal medbringes, enten på telefonen eller i papir som adgangsbevis når du/dere besøker Maihaugen også i 2019.

Hjelp

Hvis du har spørsmål/problemer så kan du kontakte oss med en e-post til venner@maihaugen.no, eller SMS til 9098 0650.

RESSURSPERSONENE

«Du ser dem ikke, men du skjønner hvor flinke de er»

Av Ivar Olstad og Kristin Helland

Stiftelsen Lillehammer Museum får stadig spalteplass i lokale medier. Kanskje gjelder det spesielt Maihaugen. Da er det naturlig at ledelsen og et lite knippe nære medarbeidere blir intervjuet. MEN uten alle de kunnskapsrike, kreative og flinke ansatte bak disse igjen, hadde mediene muligens ikke hatt så mye å skrive om, fotografere eller henvise til? Maihaugbladet starter her en serie der vi ønsker å presentere noen av disse ressurspersonene.

*Kåre Hosar
Foto: Audbjørn
Rønning / Maihaugen*

Kåre Hosar er 62 årig konservator med fartstid på Maihaugen fra 1989, og representerer dermed kontinuiteten. Han er magister i kunsthistorie, og hører til i kulturhistorisk avdeling. Med sine store kunnskaper har han en finger med både inne og ute i museet. Han deltar i arbeidet med utstillinger, forsker og skriver artikler, og – ikke minst – formidler og underviser. «Min aller største glede i jobben er det å være på et museum med samlinger så store og fine at man aldri går lei, at man alltid nyter dem, og lærer noe nytt hver eneste gang man går her!» sier Kåre.

Ole Maurits Berget jobber i avdeling for samlingsforvaltning på Maihaugen. Umiddelbart kan kanskje noen tenke at dette må være en litt tørr jobb for en ung og ivrig fyr. Men der tar man feil. Ole Maurits forteller entusiastisk om jobben sin, som for en stor del består i å registrere gjenstander for datasystemet på museet. Det er en utfordring å skape et system som er funksjonelt og samtidig passer inn i alt som er gjort tidligere. «Jeg ser på det som et samfunnsansvar å ha en slik jobb», sier Ole Maurits. Når han videre forteller at han har vært på det norske slott og hentet gjenstander som skulle bringes tilbake til dronning Sonjas barndomshjem, skjønner vi at jobben kan være variert og inspirerende. Han har t.o.m. tatt «truck-lappen» for å kunne komme høyt nok opp i hyllene der gjenstander er lagret. Og så skryter han av det gode samarbeidet mellom fagpersonene på og utenfor avdelingen. Avslutningsvis sier han at dersom noen har en gjenstand de gjerne skulle visst mer om, tar han gjerne imot spørsmål.

*Ole Maurits Berget
Foto: Audbjørn Rønning
/ Maihaugen*

*Anita Wottestad Rustad
Foto: Audbjørn
Rønning / Maihaugen*

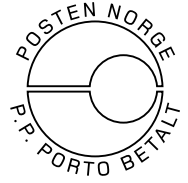
Anita Wottestad Rustad er regnskapskonsulent i Stiftelsen Lillehammer Museum. Hun behandler og registrerer blant annet inngående og utgående fakturaer i tillegg til oppgjør fra butikkene, hun avstemmer regnskapet og har ansvar for kontorrekvisita.

«Jeg liker to streker under svaret», sier Anita, «Det må være orden, og jeg liker system og rutiner».

Nå har hun vært ansatt i SLM i 10 år, men jobben har jo utviklet seg slik at det meste nå er elektronisk. Det i seg selv synes hun er spennende. I tillegg til alt dette, er Anita tillitsvalgt på arbeidsplassen og dermed med i blant annet Arbeidsmiljøutvalget.

«Vi er stolte av å jobbe her og veldig glad i arbeidsplassen vår», sier Anita. «Det gjelder også meg.»

B

Program

NORGES OLYMPISKE MUSEUM

- Fra 8. mars: «Kampen for å delta – kvinner i idretten».

AULESTAD

- Lørdag 8. desember – søndag 9. desember kl. 11.00–16.00: Jul på Aulestad.

LILLEHAMMER KUNSTMUSEUM

- 22. november kl. 18.00: Foredrag med filmskaper Margreth Olin.
- 2. desember kl. 13.00: Pop-up konsert med Lillehammer kammerkor.
- 7. desember kl. 18.00: Konsert Bugge Wesseltoft.
- 16. februar kl. 14.00: Utstillingsåpning Marte Johnslie.
- 20. oktober – 24. februar: «A Square on a Sphere». Marte Johnslie.
- 16. februar – 28. april: Marianne Hurum.

MAIHAUGEN

- 30. november: Tenning av juletre.
- 1. desember kl. 11.00–18.00: Julemarked.
- 2. desember kl. 11.00–17.00: Julemarked.
- 30. november kl. 18.00 og 18.30: Det lyser i stille grender – vandreteater.
- 1. desember kl. 18.15 og 18.45: Det lyser i stille grender – vandreteater.
- 9., 16. og 23. desember 12.00–16.00: Førjulssøndag med åpne julepyntede hus.
- 9. desember kl. 14.00: Jul i Øygarden. Forestilling.
- 16. desember kl. 13.00 og 13.30: Som julekvelden på kjerringa. Vandreteater.
- 16. desember: Utstillingsåpning «Inger Holbø, Maihaugen – Byen – Dalen».
- 16. desember til 24. februar: «Inger Holbø, Maihaugen – Byen – Dalen.» Billedvev i dialog med tekstiler fra Maihaugen.
- 27. og 29. desember kl. 15.30: «Silent Night». Vandreteater på engelsk.
- 27. og 29. desember kl. 16.00 «Det lyser i stille grender». Vandreteater på norsk.
- 28. desember 12.00–14.00. Romjulsdrøm – gå julebukk i husene i Boligfeltet.
- 30. desember 12.00–14.00: Åpent fjøs.
- Fra 3. februar: «Brev fra fronten – Kjære mor». Norges Postmuseum
- 17. februar kl. 12.00–16.00: Barnas vinterdag
- Tirsdag–fredag i uke 8 og 9: Vinterferieprogram

